

Nr 199

Av herr **Börjesson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti.

Möjligheterna till statlig kreditgaranti är av mycket stor betydelse för jordbruket. De statliga garantiåtagandena gör det lättare för mindre bemedlade att bli självständiga och självägande jordbrukare. Under innevarande budgetår må enligt riksdagens beslut statlig kreditgaranti beviljas för lån avseende jordbrukets yttre rationalisering intill ett belopp av 10 000 000 kronor, för lån till jordbrukets inre rationalisering intill ett belopp av 15 000 000 kronor, för jordbruksegnahemslån m. m. intill ett belopp av 20 000 000 kronor samt för driftslån intill ett belopp av 6 000 000 kronor. Vidare må lånegaranti beviljas för uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål intill ett belopp av 4 000 000 kronor och till trädgårdsnäringsens rationalisering intill ett belopp av 2 000 000 kronor. De fastställda garantibeloppen har emellertid på vissa områden visat sig vara otillräckliga.

Lantbruksstyrelsen har för budgetåret 1956/57 föreslagit vissa höjningar av de belopp för vilka staten skall lämna lånegaranti. Enligt styrelsens förslag skulle garantibeloppen höjas för jordbruksegnahemslån m. m. med 5 000 000 kronor till 25 000 000 kronor, för driftslån med 2 000 000 kronor till 8 000 000 kronor och för lån till uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål med 2 000 000 kronor till 6 000 000 kronor. I övrigt har styrelsen föreslagit oförändrade ramar. Departementschefen har emellertid icke ansett sig kunna tillstyrka de föreslagna höjningarna av garantibeloppen.

Efterfrågan på jordbruksegnahemslån har under de senaste åren varit mycket stor och avsevärt överstigit den medgivna ramen. Ansökningar har därför i många fall måst avslås, ehuru de i jordbruksegnahemskungörelsen föreskrivna villkoren för erhållande av lånegaranti förelegat. Av skrivelse från lantbruksstyrelsen framgår, att under budgetåret 1954/55 utöver det givna garanti-bemyndigandet å 20 000 000 kronor till jordbruksegnahemslån dessutom med Kungl. Maj:ts medgivande till samma ändamål utnyttjats sammanlagt 3 000 000 kronor av det för yttre och inre rationalisering avsedda garantibemyndigandet. Då under nästa budgetår ökade behov av lånegarantier för yttre och inre rationalisering väntas uppstå, torde en dylik jämkning icke i nämnvärd utsträckning bliva möjlig. Det synes oss därför nödvändigt, att garantibeloppet

för jordbruksegnahemslånen för nästa budgetår höjes till 25 000 000 kronor, vilket belopp lantbruksstyrelsen ansett erforderligt för tillgodoseende av behovet.

Samma förhållande gäller beträffande driftslånegarantierna, på vilka efterfrågan rätt avsevärt överstigit den disponibla ramen. Härigenom har svårigheter uppstått för nytillträdande jordbrukare att finansiera uppsättningen av djur, maskiner, redskap m. m. Sädskilt kännbart torde detta vara för nytillträdande arrendatorer, som ofta måste nyanskaffa hela eller en väsentlig del av den behövliga uppsättningen. Med en anslagsram av 8 000 000 kronor skulle enligt lantbruksstyrelsens bedömning de mest angelägna behoven kunna tillgodoses, men fortfarande skulle dock en del ansökningar få avvisas även i sådana fall, då enligt gällande författning villkoren för erhållande av garanti-lån uppfylles. Starka skäl synes oss därför tala för att anslagsramen höjes till 8 000 000 kronor.

För den fortsatta rationaliseringen av jordbruket måste det betraktas som synnerligen angeläget, att leverans-, torknings- och lagringsmöjligheterna för bl. a. spannmål och oljeväxtfrö utökas i takt med skördearbetets mekanisering. Behovet av lån för uppförande av lagerhus m. m. synes därför böra tillgodoses i största möjliga utsträckning. Lantbruksstyrelsen har beräknat, att ramen för kreditgaranti på detta område behövde fastställas till 8 200 000 kronor, om de väntade anspråken under budgetåret 1956/57 skulle kunna tillgodoses. Styrelsen har emellertid räknat med att anläggningsarbetena i en del fall kan förskjutas något år framåt och därför föreslagit, att ifrågavarande ram för statlig kreditgaranti endast skulle höjas till 6 000 000 kronor. Vi vill förorda, att ramen fastställs till nämnda belopp.

Det är givetvis i nu rådande samhällsekonomiska läge nödvändigt, att all möjlig återhållsamhet beträffande investeringar iakttages. De ändamål, som de ovan nämnda statliga kreditgarantierna avser att tillgodose, kan emellertid icke sägas innebära något hot mot den samhällsekonomiska balansen. Det måste betraktas som nödvändigt för jordbruksdriftens upprätthållande och fortsatta utveckling, att så goda lånemöjligheter som möjligt medgives på ifrågavarande område. Det bör också understrykas, att de utgifter, som garantiåtagandena på detta område hittills åsamkat staten, varit förhållandevis små.

Med anledning av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av statsverkspropositionen, nionde huvudtiteln, punkt 135 b, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag måtte besluta medge, att under budgetåret 1956/57 statlig kreditgaranti må beviljas *dels* för lån avseende yttre rationalisering intill ett belopp av 10 000 000 kronor, för lån till inre rationalisering intill ett belopp av 15 000 000 kronor, för jordbruksegnahemslån m. m. intill ett belopp av

25 000 000 kronor och för driftslån intill ett belopp av 8 000 000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att, om förhållandena skulle ge anledning därtill, medge jämkning i sagda fördelning, dels för lån avseende uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål intill ett belopp av 6 000 000 kronor, dels för lån avseende trädgårdsnäringens rationalisering intill ett belopp av 2 000 000 kronor.

Stockholm den 24 januari 1956

Fritz Börjesson

Nils Jönsson
Rossbol

C. O. Carlsson
i Bakeröd

Harald Larsson
i Hedenäset